

рослин: стан і перспективи досліджень / В. В. Моргун, С. Я. Коць // Фізіологія та біохімія культ. рослин. – 2008. – Т. 40. – С. 190-205.

6. Грицаєнко З. М. Методи біологічних та агрохімічних досліджень рослин і ґрунту / З. М. Грицаєнко, А. О. Грицаєнко, В. П. Карпенко. – К. : ЗАТ «Нічлава», 2003. – 316, [4] с

7. Єщенко В.О. Основи наукових досліджень в агрономії. К.: Дія, 2005. 288 с.

8. Крутило Д. В. Підвищення врожайності сої за використання біопрепарату Ризогуміну на основі композиції штамів *Bradyrhizobium japonicum*/Матеріали тез Наукової Інтернет-конференції, 2021. - 90 с.

ПАЛАМАР Дмитро, здобувач 2-го курсу другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 201 Агрономія

Науковий керівник: **ХМЕЛЯНЧИШИН Юрій Володимирович**, к. с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА УРОЖАЙНІСТЬ ГІРЧИЦІ БІЛОЇ

Гірчиця біла займає високі позиції серед олійних культур. Однак, в Україні її площі обмежені, врожайність зеленої маси і насіння ще невисока. Основною причиною такого стану є недостатня увага та необізнаність фахівців аграрного виробництва із народногосподарським значенням гірчиці, біологічними особливостями культури, технологією її вирощування та використання [4, 2].

Потенційна врожайність гірчиці близько 250-300 ц зеленої маси і 25-27 ц насіння з гектара. Передові господарства України практично щорічно в основних і проміжних посівах збирають високі й сталі врожаї гірчиці білої. Інтенсифікація сівозмін проміжними посівами цієї культури дозволяє, без виділення додаткової площі одержувати другий врожай за рік [1, 3].

Для проростання насіння необхідна волога, тепло і кисень, якими рослини забезпечуються при оптимальній глибині, термін посіву та пухкості верхнього шару ґрунту. Першим рушає в ріст зародковий корінець і заглиблюється в ґрунт, а потім за рахунок зростання підсім'ядольного коліна

Проведені спостереження за тривалістю фенологічних фаз та датами їх настання дають можливість проаналізувати вплив досліджуваних факторів. Сорти Кароліна і Підпечерецька мали різні дати настання фенологічних фаз, що було викликано як сортовими відмінностями, так і впливом строків сівби. У кінцевому результаті всі ці різниці відобразилися на тривалості вегетаційного періоду рослин гірчиці [5].

Сорт гірчиці Підпечерецька зарекомендував себе, як ранньостигліший порівняно з сортом Кароліна, адже різниця в тривалості періоду вегетації по всіх строках сівби становила від трьох до шести діб .

Щодо впливу строків сівби на тривалість вегетації рослин гірчиці, то тут також відмічено його вплив. Так, при першому строкові сівби рослини вегетували найдовше – 109 діб Підпечерецька та 112 діб Кароліна. Другий строк сівби пришвидшив дозрівання гірчиці на 2-5 діб порівняно з попереднім строком, тобто рослини вегетували від 104 до 110 діб відповідно сорту. Третій і четвертий строки сівби продовжили пришвидшувати настання фізіологічної стиглості насіння і у сорту Підпечерецька був 98 і 93 відповідно, а у Кароліні – 104 та 97 діб.

Найбільша висота рослин гірчиці білої сорту Підпечерецька спостерігалася у першій декаді квітня – 112,1 см., а найменша висота рослин гірчиці білої сорту Підпечерецька – 90,1см. Найбільша висота рослин гірчиці сорту Кароліна – 114,3см., а найменша висота рослин гірчиці сорту Кароліна – 91,7см.

Середня кількість насінин з однієї рослини сорту Кароліна у контрольному (2 декада квітня) варіанті становила – 636,4 шт., у варіанті (1 декада квітня) кількість насінин з однієї рослини становила – 690,9 шт., що на 8, 7% більше.

Кількість стручків на 1 рослині сорту Підпечерецька у контрольному

варіанті становила – 181,2 шт., у варіанті (1 декада квітня) становила – 197,9 шт., що на 9,2% більше. Кількість стручків на 1 рослині сорту Кароліна у контрольному варіанті становила – 187,2 шт., у варіанті (1 декада квітня) становила – 197,4 шт. що на 5,4% більше.

Найбільша маса рослини у сорту Кароліна – 63,4 г., а найменша маса рослин у сорту Підпечерецька – 50 г.

Список використаних джерел:

1. Архипенко Ф. М., Слюсар С. М., Оксимець О. Л. Гірчиця біла – культура широкого діапазону використання // Агроном. – 2006. – №3. – С. 26 – 28.

2. Біологічне рослинництво: Підручник / В. В. Лихочвор – Львів: НВФ «Українські технології», 2004. – 312с.

3. Гірчиця біла – способи застосування та властивості. Лікарські рослини // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zillya.in.ua/girchicya-bila-sposobi-zastosuvannya-ta-vlastivosti/#more-1221>.

4. Жуйков О. Г. Агробіологічне обґрунтування комплексу технологічних прийомів вирощування видів гірчиці в умовах південного Степу України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. с/г. наук: спец. 06.01.09 «Рослинництво» / О. Г. Жуйков. – Херсон, 2015. – 43с.

5. Козіна Т. В. Продуктивність гірчиці білої на насіння залежно від строків сівби та норми висіву в умовах Лісостепу західного / Т. В. Козіна // Збірник наукових праць «Наукові дослідження – теорія та експерименти». – Т.5. – Полтава : «Інтерграфіка», 2012. – С.72-74.

ПАСТУШОК Богдана, МАСЛІЙ Володимир, здобувачі 2-го курсу
другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 201 Агрономія
КОЗИРСЬКИЙ Дмитро Володимирович асистент кафедри землеробства,
грунтознавства та захисту рослин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський